

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту

Зав.кар. ЗУН.М.Е. Соколюська Т.В.
(підпис)

« 04 » 11 2022 року

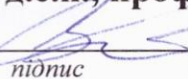
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ (НА МАТЕРІАЛАХ КОДА)**

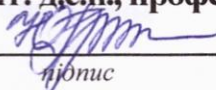
Виконав: Сліпченко В.А.

підпис

Керівник: д.е.н., професор Сокольська Т.В.

підпис

Рецензент: д.е.н., професор Гринчук Ю.С.

підпис

Я, Сліпченко Віталій Андрійович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2022

АНОТАЦІЯ

Сліпченко В.А. Публічне адміністрування у сфері соціального захисту (на матеріалах КОДА)

Досліджено теоретико-методологічні засади публічного адміністрування в сфері соціального захисту, сутність та особливості цих понять; визначено основні державні соціальні стандарти; проаналізовано діяльність Департаменту соціального захисту населення КОДА щодо соціального захисту населення; досліджено світовий досвід моделей соціальної політики та можливість їх використання в Україні.

Використано методичні підходи, методи: загальнонаукові – стали основою даного дослідження, серед яких функціональний – дозволив визначити зміст публічного адміністрування соціального захисту населення в Україні та охарактеризувати інструменти діяльності публічної адміністрації в аналізованій сфері. Структурний – при пізнанні внутрішньої побудови публічного адміністрування соціального захисту. Методи аналізу й синтезу дозволили розподілити публічне адміністрування на частини, синтезуючи їх в єдину сукупність. Метод порівняння використовувався при аналізі міжнародних стандартів соціального захисту та доцільність їх впровадження у практику публічного адміністрування в Україні. Логічний метод – зумовив послідовність викладених суджень та пропозицій. Статистичний та соціологічний методи використано з метою аналізу та узагальнення інформації, що стосується теми дослідження.

Виявлено, що публічним адмініструванням у сфері соціального захисту є цілеспрямована діяльність спеціально уповноважених органів – суб'єктів публічного адміністрування, а саме: органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів делегованих повноважень та окремої групи органів, що не відносяться до жодної із груп, але здійснюють специфічні функції у публічно-правовій сфері, яка реалізується через використання означеними суб'єктами інструментів публічного адміністрування з метою забезпечення публічно-соціальних інтересів. Метою публічного адміністрування, яке реалізується щодо надання соціальної допомоги, є створення умов для подолання складних життєвих обставин (як підстава для надання і отримання соціальної допомоги) та забезпечення належного рівня життя громадян.

Зроблено висновок, що відповідно до чинного законодавства основними державними соціальними гарантіями в Україні є: мінімальний розмір заробітної плати; мінімальний розмір пенсії за віком; неоподатковуваний мінімум доходів громадян; розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат. Сучасна система соціального захисту в Україні потребує нових підходів до формування та застосування соціальних стандартів. Базовим державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум, встановлений законом, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти. Формування та застосування механізмів публічного адміністрування в соціогуманітарній сфері КОДА здійснюється виходячи з функціональної спроможності конкретного органу публічного управління, у сферу відповідальності якого входять відповідні завдання державної соціогуманітарної політики, а також з організаційно-правового й матеріально-технічного забезпечення його діяльності. Із зарубіжних моделей соціальної політики та соціальної стратегії для України корисною вбачається соціал-демократична модель в цілому і, зокрема, такі її регіональні типи, як шведська (скандинавська соціальна модель, німецька модель).

Одержані результати можуть бути використані при формуванні державної соціальної політики та розробці регіональної стратегії соціального захисту населення.

Кваліфікаційна робота магістра містить 84 сторінки, 2 таблиці, 5 рисунків, список використаних джерел із 50 найменувань, 1 додаток.

Ключові слова: публічне адміністрування, соціальний захист, соціальні стандарти, модернізація, державна політика, світовий досвід, соціогуманітарна сфера.

ANNOTATION

Slipchenko V. A. Public administration in the field social protection (based on the materials of the Kyiv regional state administration)

It has been investigated the theoretical and methodological principles of public administration in the social protection sphere;

It has been used such methodical approaches, methods as: general scientific method – became the basis of this study, among which the functional one – allowed to determine the content of public administration of social protection of the population in Ukraine and to characterize the tools of public administration in the analyzed sphere. Structural – when learning about the internal structure of the public administration of social protection. The methods of analysis and synthesis made it possible to divide public administration into parts, synthesizing them into a single aggregate. The comparison method was used in the analysis of international standards of social protection and the expediency of their implementation in the practice of public administration in Ukraine. Logical method – determined the sequence of presented judgments and proposals. Statistical and sociological methods were used to analyze and generalize information related to the research topic.

It was revealed that public administration in the social protection sphere is the purposeful activity of specially authorized bodies – subjects of public administration, namely: bodies of state executive power, local self-government bodies, subjects of delegated powers and a separate group of bodies that do not belong to any of groups, but perform specific functions in the public-legal sphere, which is implemented through the use of public administration tools by the specified subjects with the aim of ensuring public-social interests. The purpose of public administration, which is implemented in relation to the provision of social assistance, is to create conditions for overcoming difficult life circumstances (as a basis for providing and receiving social assistance) and ensuring an adequate standard of living for citizens.

It has been concluded that according to the current legislation, the main state social guarantees in Ukraine are: the minimum wage; minimum amount of old-age pension; tax-free minimum income of citizens; the amount of state social assistance and other social payments. The modern system of social protection in Ukraine needs new approaches to the formation and application of social standards. The basic state social standard is the subsistence minimum established by law, on the basis of which state social guarantees and standards are determined. The formation and application of public administration mechanisms in the socio-humanitarian sphere of the Kyiv State Regional Administration is carried out based on the functional capacity of a specific public administration body, whose sphere of responsibility includes the relevant tasks of the state socio-humanitarian policy, as well as on the organizational, legal and material and technical support of its activities. Among foreign models of social policy and social strategy, the social-democratic model in general and, in particular, its regional types, such as the Swedish (Scandinavian social model, German model), are considered useful for Ukraine.

The results can be used in the formation of state social policy and the development of a regional strategy for social protection of the population.

The master's qualification work contains 84 pages, 2 tables, 5 figures, a list of used sources of 50 names, 1 appendix.

Key words: public administration, social protection, social standards, modernization, state policy, world experience, socio-humanitarian sphere.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	8
1.1. Поняття публічного адміністрування та його особливості у сфері соціального захисту	8
1.2. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави	14
1.3. Державні соціальні стандарти як основа державної політики соціального захисту населення в Україні	19
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ	26
2.1. Оцінка діяльності Департаменту соціального захисту населення КОДА щодо соціального захисту населення	26
2.2. Діагностика впливу управлінських заходів у забезпеченні соціальних стандартів в Україні	40
2.3. Механізми публічного адміністрування у сфері соціального захисту населення в Україні: формування та реалізація	46
Висновки до розділу 2	56
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	58
3.1. Модернізація форм публічного адміністрування у сфері соціального захисту населення	58
3.2. Світовий досвід та моделі соціальної політики, їх можливість використання в Україні	61
Висновки до розділу 3	71
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	78
ДОДАТКИ	83

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шатило О.А. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» Житомир: Кафедра менеджменту організацій і адміністрування ЖДТУ, 2014. 51 с.
2. Бугайчук К.Л. Публічне адміністрування: теоретичні засади та підходи до визначення. *Право і Безпека*. 2017. № 3. С. 38–44.
3. Тодосійчук В.Л. Публічне адміністрування в Україні. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 34. С. 87–91.
4. Семенчук Т.Б. Сутність категорії “публічне адміністрування” та передумови її формування. *Вісник економіки транспорту і промисловості: зб. наук.-практ. статей*. Х.: УДАЗТ, 2013. Вип. 42. С. 385-390.
5. Загорський В.С. та ін. *Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.-ред. кол.*: Львів: ЛРІДУ, НАДУ, 2011. Т. 8: Публічне врядування. 712 с.
6. Охотнікова О.М., Арбич Я.О. Публічне адміністрування як запорука забезпечення прав і свобод людини в Україні. *Часопис Київського університету права*. • 2020.№4. С.174-177.
7. Оксін В. Ю. Сучасна парадигма публічного адміністрування: логіко-змістове розуміння. *Право та державне управління*. 2018. № 4 (33). С.244–248
8. «Публічне управління: термінологічний словник». За заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М. Білинської, О.М. Петроє. 2018. 224 с.
9. Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М., Фоміцька Н.В. та ін. Публічне адміністрування в Україні. Навч. посібник. 2011. 306 с.
10. Колесникова К.О. Публічне адміністрування в Україні: огляд літературних джерел. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 3. С. 112-119.
11. . Сівков С.В. Публічне адміністрування соціальної сфери Міністерством соціальної політики України. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/4_2012/29.pdf.

12. Ребкал В.А., Тертичка В.В. Державна політика необхідна не тільки, як форма публічного адміністрування
13. Амосов О., Гавкалова Н. Публічне адміністрування в Україні: зв'язок з архетипами та пріоритети розвитку. С.7-14.
14. Аріфходжаєва Т.Б. Поняття публічного адміністрування у сфері соціального захисту населення. Форум права. 2016.
15. Кірєєва О.Б., Хміль Т.В., Голубчик Г.Д. Пріоритети публічного управління та адміністрування у сфері соціального та гуманітарного розвитку. Публічне адміністрування: теорія і практика. 2017. Вип.2. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2017-02\(18\)/4.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2017-02(18)/4.pdf).
16. Основи публічного адміністрування : навчальний посібник / За заг. ред. Н.П. Матюхіної. Харків : Право, 2018. 172 с.
17. Ліжевський А.Л. Теоретичні аспекти публічного адміністрування у сфері соціального захисту. **Юридичний науковий електронний журнал**. 2021. № 4. С. 681–684.
18. The Encyclopedia Americana. URL: <https://onlinebooks.library.upenn.edu/webbin/metabook?id=encyamer>.
19. World Book Encyclopedia. URL: <https://www.worldbook.com>.
20. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii>.
21. Москаленко В. В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. НАУКОВІ ЗАПИСКИ. Том 21. Політичні науки. 2003. С.41-44.
22. Жук О.Б. До питання дискусії: соціальний захист, соціальне страхування чи соціальне забезпечення. **Вісник Львівського університету. Серія юридична**. 2018. № 5 URL: https://financial.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/05/%d0%96%d1%83%d0%ba_%d0%9e.%d0%91._%d1%82%d0%b5%d0%b7%d0%b8.pdf.
23. Болотіна Н. Право людини на соціальне забезпечення в Україні: проблема термінів і понять. **Право України**. 2000, № 4. С. 36.

24. Стичинський Б. Соціальний захист громадян: проблеми та гарантії. *Право країни*. 2005. № 3. С. 18–20.
25. Луцька Н. І. Соціальний захист населення та забезпечення прав людини. *Агросвіт* № 22, 2013. С 57-60 .
26. Пустовіт Ж. Поняття соціальних гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні. *Право України*. 2006. № 3. С. 28–30.
27. Медяник В.А. Організаційно-правові засади державної соціальної політики в Україні : монографія. Запоріжжя : ВД «Гельветика», 2021. 406 с.
28. Оксін В. Ю. Місцевий розвиток в Україні: теорія та практика публічного адміністрування. Київ: ФОП Чалчинська Н. В., 2020. 428 с.
29. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярєва, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 2. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 246 с.
30. Закон України „Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії”. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, № 48, ст.409 .
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.
31. Смирнова, І., Сімакова, О., & Карлаш, Ю. Державні соціальні стандарти та гарантії як основа ефективного розвитку соціального захисту населення в Україні. *Економіка та суспільство*, 2021. № 34.
32. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2000. № 48. Ст. 409.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
33. Лібанова Е.М. Соціальні проблеми модернізації української економіки *Демографія та соціальна економіка*. 2012. № 1(17). С. 5–22.
34. Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2021. № 16. Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>

35. Закон України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>

36. Закон України «Про прожитковий мінімум». Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1999. № 38. Ст. 348. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>

37. Закон України «Про соціальні послуги». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 18. Ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

38. Міжнародна організація праці. URL: <https://dsp.gov.ua/mizhnarodna-orhanizatsiia-pratsi-mop>.

39. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 03.03.2021 р. № 8-1 «Про затвердження Порядку проведення експериментального проекту з реалізації функціоналів першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/za400-21#Text>.

40. Закон України «Про Державний бюджет України на 2022 рік». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2022, № 3, ст.12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1928-20#Text>.

41. Прожитковий мінімум 2022: найважливіші цифри для бухгалтера. URL: https://buhplatforma.com.ua/article/9151-projtkoviy-mnmum-u-2022-rots#anc_1».

42. Стратегічний план діяльності Міністерства соціальної політики України на 2022 рік. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0090739-22#Text>.

43. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1353-р. «Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>.

44. Берлач Н.А., Кобець М.П. Особливості публічного адміністрування Німеччини: досвід для України. Наука і правоохоронна. 2018. № 4. С. 17–25.

45. Сковронський Д. М. Сучасні моделі соціальної держави. 2016. URL: https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5742/vnulpurn_201685042.pdf.

46. Семігіна Т. Соціальна політика економічно розвинутих країн в умовах глобалізації. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14087/Semyhina_Sotsialna_polityka_ekonomichno_rozvyntykh_krain.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

47. Мякушко Н. Соціальна політика в умовах глобалізації: регіональний та національний досвід. URL: http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/ nauka/ Socpolitika_v_umovah_globalizaciyi.pdf.

48. Михненко А., Щур А. Світові моделі соціальної політики: уроки для України . Вісник Національної академії державного управління. Соціальна і гуманітарна політика. 2011. № 2 (31). С. 219-227.

49. Чорна Л. О., Кудлаєнко С. В. Соціальна політика України: особливості та напрями розвитку. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/18_2018/4.pdf.

50. Бандура І. С. Інструменти та моделі державної соціальної політики різних країн. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2016/18.pdf.